

T.C.
Samsun Valiliđi
İl Tarım M¼d¼rl¼đ¼

SAMSUN'DA **ORGANİK TARIM** **ÇALIŞMALARI**

Mehmet Ali YETGİN
Ziraat M¼hendisi

Samsun / 2010

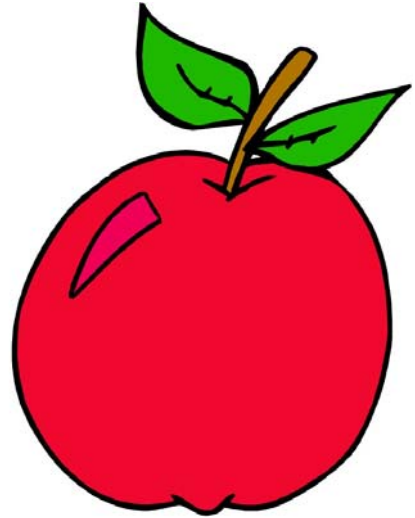
Dizgi/Baskı

******* Ofset**

**Samsun İl Tarım Müdürlüğü
Çiftçi Eğitimi ve Yayım Şubesi Yayınıdır**

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
1. ORGANİK TARIM	1
2. ORGANİK TARIMIN TEMEL İLKELERİ	1
3. NEDEN ORGANİK ÜRÜNLER	3
4. DÜNYA'DA ORGANİK TARIM	4
5. TÜRKİYE'DE ORGANİK TARIM	8
6. SAMSUN'DA ORGANİK TARIM	13
7. İL STRATEJİ PLANINDA ORGANİK TARIM	16
8. İL TARIM MÜDÜRLÜĞÜ ÇALIŞMALARI	17
9. DİĞER KURUMLARCA YAPILAN ÇALIŞMALAR	23
10. SAMSUN'DA GELECEKTE PLANLANANLAR	26
11. KSK KURULUŞLARI	29

ÖNSÖZ

Son 50 yılda dünyada ve ülkemizde tarımsal üretimde tarımsal verimliliğin artırılması amacıyla kimyasal gübreler ve ilaçların kullanımı desteklendi, marjinal alanlar tarıma açıldı. Bunların sonucunda da doğal denge bozuldu ve pek çok ekolojik sorun ortaya çıktı. Tarımın doğa koşullarına bağlı bir üretim dalı olması nedeniyle iklim değişikliklerinden en fazla olumsuz etkiyi yaşayacak sektör de tarımdır. Bunun yanında hammaddesini tarımdan sağlayan sektörlerin de bu değişimden zarar görmesi kaçınılmazdır.

Klasik tarım metodunda ürün kalitesi değil, ürün miktarı daha önemli iken, organik tarımda ürünün kalitesi daha önemlidir. Çevreye de dost bu tarım yöntemi, doğal metotlar kullanıldığı için uzun vadede toprağın da verimi artmakta ve üründe miktar artışı da sağlanmaktadır. Bu nedenle organik tarım yöntemiyle toprağı, havayı, suyu koruyarak onlara zarar vermeden sürdürülebilir üretimi sağlamak, biyoçeşitliliğı korumak, kontrollü ve sertifikalı üretim metodu ile tüketiciye sağlıklı ürünler sunmak mümkündür.

İlimizde de yürütölen çalışmalarla, son yıllarda organik tarımda önemli mesafeler kat edilmiştir. Bu kitapta, önemi her geçen gün anlaşılmakta olan organik tarımın dünyada, ülkemizde ve ilimizde gelişim süreci, mevcut durumu, potansiyeli, dünyadaki pazar durumu konularında bilgiler verilmiştir. Kitabın tarıma, bu konuya duyarlı müteşebbislere ve konuyla ilgilenen okuyuculara yararlı olmasını dilerim.

İl Tarım Müdürlüğü

Samsun'da Organik Tarım Çalışmaları

1. ORGANİK TARIM

Ekolojik (Organik, Biyolojik) tarım yüksek girdi kullanımına dayalı endüstriyel tarımın insan sağlığı, ekonomi ve çevre açısından ortaya çıkardığı olumsuz sonuçların karşısında alternatif olarak ortaya çıkmış bir tarım sistemidir. Kaynakların en iyi şekilde kullanımına dayanarak yanlış uygulamalar sonucu bozulan doğal dengeyi korumayı amaçlayan ekolojik tarım sisteminde, sentetik kimyasal gübrelerin, ilaçların ve hormonların kullanımı yasaklanmıştır. Toprak verimliliği, hastalık ve zararlılardan korunmada uygun çeşit seçimi, ürün rotasyonu, bitki atıklarının değerlendirilmesi, yeşil gübreleme, organik atıkların kullanılması, hayvan gübresi ve biyolojik kontrol gibi yöntemler esas olarak belirlenmiştir.

Kısaca *Organik Tarım*; üretimde insan sağlığı için zararlı olan kimyasal gübre ve ilaçları kullanmadan, bu ihtisas üretimi için izin verilen girdilerle yapılan, insan ve çevre sağlığı üzerine girdilerle yapılan, üretimden tüketime kadar her aşaması kontrollü ve sertifikalı tarımsal üretim biçimidir.

2. ORGANİK TARIMIN TEMEL İLKELERİ

- Tüm üretim zincirinde sürdürülebilir bir sistem kurularak yüksek kalitede yeterli miktarda üretim yapmak,
- Üretim sistemi içindeki doğal döngüler ve canlı sistemleri ile uyumlu olarak çalışmak,
- Geçmiş bilgilerin ve geleneksel tarım sistemlerinin önemini fark etmek, bu bilgileri korumak ve yararlanmak,
- Güncel bilgileri doğal proseslerin işleyişini kavrayarak uygulamak,
- Toprak verimliliğini üretim kapasitesinin temeli olarak ele almak ve yoğun girdi kullanımının tersine rotasyon, uygun toprak işleme, yeşil gübreleme, hayvansal gübre ve kompost gibi kültürel, biyolojik ve mekanik yöntemler kullanarak toprak verimliliğini ve biyolojik aktivitesini uzun dönemde korumak ve artırmak

Samsun'da Organik Tarım Çalışmaları

- Hastalık ve zararlılara karşı mücadelede mevcut koşullara uygun tür, ırk ve çeşitlerin seçilerek bitkisel ve hayvansal üretimin uyum içinde yürütülmesine çalışmak,
- Tarımsal faaliyetler sonucu çevre, insan ve hayvan sağlığını etkileyebilecek her türlü kirliliği en aza indirmek, sentetik kimyasal gübre, ilaç, hormon ve katkı maddelerini kullanmamak,
- Hayvansal üretimde hayvanların doğal ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri yaşam koşulları sağlamak
- Üretim birimi içinde ve çevresindeki tarımsal ve doğal biyoçeşitliliği korumak
- Üretim ve işlemede mümkün olduğunca enerji tüketimini azaltmak, yerel ve yenilenebilir kaynakları doğru kullanmak,
- Hastalık ve zararlılara karşı mücadelede mevcut koşullara uygun tür, ırk ve çeşitlerin seçilerek bitkisel ve hayvansal üretimin uyum içinde yürütülmesine çalışmak,
- Tarımsal faaliyetler sonucu çevre, insan ve hayvan sağlığını etkileyebilecek her türlü kirliliği en aza indirmek, sentetik kimyasal gübre, ilaç, hormon ve katkı maddelerini kullanmamak,
- Hayvansal üretimde hayvanların doğal ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri yaşam koşulları sağlamak,
- Üretim birimi içinde ve çevresindeki tarımsal ve doğal biyoçeşitliliği korumak
- Üretim ve işlemede mümkün olduğunca enerji tüketimini azaltmak, yerel ve yenilenebilir kaynakları doğru kullanmak,
- Su kaynaklarını ve su ile ilgili yaşam sistemlerini korumak ve doğru kullanmak,
- Ekolojik tarım yöntemiyle üretilen ürünlerin izlediği tüm aşamalarda (işleme, paketleme vb.) ekolojik ürün özelliklerini yitirmemesini sağlamak,
- Ekolojik üretim ve işleme sistemi içerisinde yer alan herkese temel ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri güvenli ve sağlıklı çalışma ortamı sağlamak

Samsun'da Organik Tarım Çalışmaları

- Sosyal olarak eşit ve ekolojik açıdan dengeli bir üretim, işleme ve dağıtım zincirinin kurulmasını teşvik etmek, yerel ve bölgesel üretim ve dağıtımını teşvik etmek,
- Ulusal ve/veya uluslararası ekolojik tarım kurallarına göre üretimin gerçekleştirildiğinin bağımsız kontrol firmaları tarafından denetlenerek tüketicilere ekolojik ürün güvencesi vermek.

3. NEDEN ORGANİK ÜRÜNLER

1. Organik Ürünlerin Lezzeti Harikadır. İyi korunmuş toprağın sağlıklı ve güçlü ürünler verdiği ve bunların lezzetlerinin de daha iyi olduğu bilinmektedir. Organik domatesi deneyin, lezzetini fark edeceksiniz! Organik ürün satın aldığımızda lezzetli ve besleyici ürün alırken aynı zamanda dünyamızı da korumuş olursunuz!

2. Organik Ürünlerin Garantisi Sertifikalarıdır. Organik olarak etiketlenen ürünlerin sertifikalandırılmaları kanun ve yönetmeliklerle zorunlu kılınmıştır. Bu ürünler üretilirken üretim sistemi bağımsız kontrol ve sertifikasyon firmaları tarafından denetlenmektedir.

3. Organik Üretim Sağlık Risklerini Azaltır. Pek çok bilimsel araştırma tarımsal üretimde kullanılan kimyasal ilaçların sağlığa olumsuz etkilerini ortaya koymuştur. En savunmasızlar özellikle çocuklar, çiftçiler ve tarımda çalışan işçilerdir. Organik ürün alarak çocuklarınız ve kendi sağlığınızı korurken üretimde çalışan kişilerinde sağlığını korumuş olursunuz.

4. Organik Tarım Toprağı Korur. Organik tarımda toprak yapısı, sağlığı ve verimliliğinin korunması hedeflenir. Bir avuç toprak içinde barındırdığı binlerce mikroorganizma ile bitkilerin su besin ihtiyaçlarını karşılamasına yardım eder. Uygun toprak işleme ve rotasyon ile organik tarımla toprak korunmuş olur. Kimyasallar yerine doğal maddelerle toprak verimliliği artırılır.

5. Organik Tarım Su Kaynaklarını Korur. Bizim ve tüm canlılar için vazgeçilmez olan su kaynaklarının korunması organik tarımın prensiplerinden biridir. Sentetik kimyasal

Samsun'da Organik Tarım Çalışmaları

ilaçların kullanımı organik üretimde yasak olduğundan yer altı su kaynaklarına bu kimyasalların karışması önlenmiş olur!

6. Organik Tarım Araştırmalarda Yenilikçidir. Organik üretim de aşağıdaki teknikler kullanılır ve geliştirilir:

Yeşil gübreleme, yararlı böceklerin kullanımı, ürün rotasyonu ve çeşitliliği, botanik ve biyolojik mücadele, kompost yapımı, toprak, bitki ve doğal yaşamın yakından gözlemlenmesi, kültürel ve mekanik ot mücadelesi

Organik üretimde tarım ilaçlarına dayalı kesin reçeteler yoktur. Sürekli gözlem, inceleme, sağlık ve çevre dostu uygun yöntemi bulma esastır!

7. Organik Tarım Kırsal Nüfusu Korur. Organik tarımın prensiplerinden biri küçük çiftçilerin güvenliğini üretim döngüsü veya gelir düzeylerini artırarak sağlamaktır. Organik üretim yapan çiftçiler aldıkları sertifikayla ürünlerine ek bir değer katar ve sağlıklı ürünlerini size ulaştırır!

8. Organik Tarım Çeşitliliğin Korunması İçin Çalışır. Yeryüzünde her gün pek çok tür yok olmakta, tohum kaynakları azalmaktadır. Organik tarım yerel çeşitlerin yetiştirilmesini desteklerken çevreyi de koruyarak diğer yaşam türlerinin korunmasını amaçlar!

9. Organik Tarımda GDO' lara İzin Verilmez. Çevre ve insan sağlığı açısından riskleri olabilecek genetiği değiştirilmiş organizmaların kullanımı organik tarımda yasaktır.

10. Hayvan Sağlığı Ve Refahı Önemlidir. Organik üretimde hayvan refahı ciddi bir şekilde ele alınır ve belirli kurallara göre hayvansal ürünler üretilir. Yetiştirilen hayvanlar doğal ortamlarında doğal besinlerle beslenir.!

4. DÜNYA'DA ORGANİK TARIM

Ekolojik tarım Dünya çapında hızlı bir şekilde gelişmektedir ve şu anda 120'den fazla ülkede bu tarım sistemi uygulanmaktadır. Tarımsal arazilerdeki payı pek çok ülkede gittikçe artmaktadır.

Dünya çapında yapılan araştırmalara göre yaklaşık 31 milyon hektar alan ekolojik olarak yönetilmektedir.

Samsun'da Organik Tarım Çalışmaları

Okyanusya Dünyadaki ekolojik tarım yapılan arazilerin %39'luk payına sahiptir ve ardından Avrupa (%23) ve Latin Amerika (%19) gelmektedir.

En yüksek ekolojik tarım arazisine sahip ülkeler sırasıyla Avustralya (11.8 milyon ha), Arjantin (3.1 milyon ha), Çin (2.3 milyon ha) ve ABD (1.6 milyon ha)'dir. Konvansiyonel üretim alanlarına kıyasla en yüksek ekolojik üretim alanı oranı Avrupa'dadır.

2005 yılında Uluslararası Ticaret Merkezi ve Organik Servislerinin gerçekleştirdiği araştırmaya göre yaklaşık 62 milyon hektarlık alanda ekolojik doğal toplama yapılmaktadır. Dolayısıyla, dünya çapındaki 31 milyon hektarlık ekolojik araziye 62 milyon hektarlık ekolojik doğal toplama alanları da eklenmiş olur.

2002 yılında 23 milyar dolarlık ekolojik gıda ve içecek pazarı 2005 yılına kadarki sürede % 43 artış göstermiş ve 33 milyar dolara ulaşmıştır.

2006 yılında toplam ekolojik ürün pazar payının 40 milyar dolar civarında olduğu tahmin edilmektedir.

Avrupa

1990'ların başından itibaren hemen hemen tüm Avrupa ülkelerinde ekolojik tarım hızlı bir gelişme göstermiştir. 2005 yılı verilerine göre 6.9 milyon hektar'dan fazla alanda ekolojik tarım yapılmaktadır ve toplam tarımsal arazideki oranı %3.92'ye ulaşmıştır. Ülkeler bazında bakıldığında Avusturya'nın toplam tarımsal arazisinin yaklaşık %14'ü, Finlandiya, İtalya ve İsveç'in %7'si ekolojik olarak yönetilmektedir. En fazla üretim alanı İtalya'dadır.

2005 yılında Avrupa ekolojik pazarının %15 oranında arttığı tahmin edilmektedir. En yüksek artış Çek Cumhuriyeti (%33), İngiltere (%29) ve İspanya'da (%20) görülmüştür. Avrupa'daki en büyük Pazar payına sahip Almanya'da özellikle ekolojik süt ve süt ürünleri ile sebze ve meyve pazarında artış görülmüştür. İtalya'da yaklaşık 20 milyon kişi ekolojik ürün satın almaktadır. Okullarda ekolojik ürün içeren menülerin sunulmasında ve ekolojik ürünler

Samsun'da Organik Tarım Çalışmaları

pişiren restoranların sayısında artış söz konusudur. İngiltere iç pazarının %66'sını kendisi karşılarken özellikle ekolojik tahıllar açısından üretimi yetersizdir. Danimarka Avrupa'nın en büyük ekolojik süt ve et tedarikçisidir. Meyve, sebze, tahıl, çay, kahve ve tropikal meyve gibi ürünleri önemli miktarda ithal etmektedir.

Asya

Asya'da toplam 2.9 milyon hektar alanda ekolojik üretim yapılmaktadır. Ekolojik tarım sektöründeki yıllık artış %30-40 arasındadır. Endonezya, Vietnam ve Filipinler gibi ülkelerin sertifikalı ürünlerinin yaklaşık %90'ı özellikle Avrupa ve Kuzey Amerika'ya ihraç edilmektedir. Özellikle Çin iç piyasasındaki gelişmeler dikkat çekici boyutlardadır. Bu ülkedeki ekolojik üretim artarken işlenmiş ürünler ithal edilmektedir.

400 milyon dolarlık ekolojik ürün pazarına sahip olan Japonya Asya'daki en büyük pazar olup meyve, sebze, pirinç ve yeşil çayı kendileri üretirken diğer ürünleri ithal etmektedir.

Latin Amerika

Toplam 5,8 milyon hektar arazide ekolojik tarım yapılmaktadır. Uruguay, Meksika ve Arjantin en fazla ekolojik alana sahip ülkelerdir. Ekolojik ürünlerin büyük bir bölümü ihraç edilirken en büyük dış pazar Avrupa ve ABD'dir.

Meksika dünyanın en büyük ekolojik kahve üreticisidir. Paraguay, Brezilya, Ekvator ve Arjantin ekolojik şeker üretimi açısından önemli ülkelerdir. Dominik Cumhuriyetinde muz üretiminin %70'i ekolojiktir. Arjantin bölgedeki en büyük et ihracatçısıdır. Ayrıca, bu ülke ekolojik et açısından güçlü bir iç pazara sahiptir.

Kuzey Amerika

Kuzey Amerika'da 2.2 milyon hektar alanda ekolojik tarım yapılmaktadır. Diğer kıtalarla kıyaslandığında ekolojik arazi miktarındaki artış en fazla bu kıtadadır. 2005 yılında 14.9 milyar dolarlık ekolojik pazar payına sahip Kuzey Amerika'da kişisel bakım ürünleri, besin destekleri, tekstil ürünleri, ev

Samsun'da Organik Tarım Çalışmaları

temizlik ürünleri gibi gıda dışı ekolojik ürünlerin bu pazardaki payı ABD için 744 milyon dolar olarak belirlenmiştir. ABD'de yapılan bir araştırmada tüketicilerin %56'sının ekolojik ürünleri kullandığı tespit edilmiştir.

Kanada'da tarım sektöründe en büyük gelişme ekolojik gıda alanındadır. Ekolojik gıda ürünlerinin %90'ını ithal ederken kendi üretiminin %90'ını ihraç etmektedir.

Avustralya / Okyanusya

Toplam 11.8 milyon hektarın üzerinde alanda ekolojik tarım yapılmaktadır. Tahıllar, meyve ve sebzeler, şarap, süt ürünleri ve et Avustralya'da üretilen başlıca ekolojik ürünlerdir. Yeni Zelanda'nın başlıca ekolojik ürünleri kivi, elma, taze ve işlenmiş sebzeler, bağcılık ve su ürünleridir.

2000'lerin başında Avustralya ekolojik sektöründe en önemli ihracat pazarı Avrupa idi ve ekolojik ürünlerinin %70'ini Avrupa'ya ihraç ediyorlardı. Japonya, ABD, Singapur ve Hong Kong yeni ihracat pazarı olarak önem kazanmaya başlamıştır. Özellikle et ihracatında ABD önemli pazar olmaya başlamıştır.

Bu kıtada pamuk ve kişisel bakım ürünleri gibi gıda dışı ekolojik ürünlerin ithalatı artmaktadır.

Afrika

Afrika'da yaklaşık 900 bin hektar alanda ekolojik tarım yapılmaktadır. Mısır ve Güney Afrika dışındaki ülkelerde ekolojik pazar hala düşük seviyelerde olmasına rağmen sürdürülebilirlik ve gıda güvenliği gibi nedenlerle özellikle sivil kuruluşların (STK'lar) ekolojik tarıma ilgileri güçlenmektedir. Şu anda sadece Tunus'un ekolojik tarımla ilgili kendi yönetmeliği mevcuttur.

Son yıllarda Uganda, Tanzanya, Etiyopya, Kenya ve Zambiya'daki sertifikalı ekolojik üretim önemli artış göstermiştir. Kenya'da meyve, sebze ve kahve üretilirken, Uganda'da taze ve kuru meyve, pamuk, susam ve kahve üretimi yapılmaktadır. Ekolojik ürünler büyük ihracat firmaları tarafından pazarlanmakta ve özellikle Avrupa en büyük alıcılarıdır.

5. TÜRKİYE'DE ORGANİK TARIM

Ülkemizde ekolojik tarımın gelişmesi Avrupa ülkelerinin tersine üreticilerce tabandan değil alıcılarca tepeden aşağı doğru olmuştur. **İlk olarak Avrupalı alıcılardan gelen talepler doğrultusunda 1984-85 yıllarında Ege Bölgesinde geleneksel ihrac ürünlerimiz olan kuru üzüm ve kuru incirin ekolojik olarak yetiştirilmesiyle başlamıştır.** 1990 yılında sadece 8 farklı ürün ekolojik olarak üretilirken üretim miktarı ve ürün yelpazesi yıllar içinde artış göstermiştir.

Yasal Çerçeve

Avrupa topluluğunun 24 Haziran 1991 yılında Avrupa Topluluğu içindeki ekolojik tarım faaliyetlerini düzenleyen 2092/91 sayılı yönetmeliği yayınlanarak yürürlüğe girmesiyle Ülkemizde de organik tarım üretimi bu yönetmelik doğrultusunda sürdürülmüştür.

Başlangıçta ekolojik üretim tekniklerine dair bilgiler Avrupa'lı danışmanlar tarafından verilmekteydi. 1992 yılında ETO derneğinin kurulmasıyla ekolojik tarımın Türkiye'de sağlıklı ve güvenli gelişmesine katkıda bulunmak hedeflenmiş, hem yasal boyutta hem de teknik bilgi sağlama konusunda çalışmalar yapılmıştır.

1994 yılında IFOAM Temel standartları ve 2092/91 sayılı AB Organik Tarım Yönetmeliği'ne dayalı Bitkisel ve Hayvansal Ürünlerin Ekolojik Metotlarla Üretilmesine İlişkin ilk ulusal yönetmeliğimiz 24 Aralık 1994 tarih ve 22145 sayılı Resmi gazetede yürürlüğe girdi. Daha sonra yeniden düzenlenerek Temmuz 2002'de yayımlandı. Ekolojik tarımla ilgili ülke çapında kontrol yetkisi Tarım ve Köyişleri Bakanlığına verilmiştir ve bünyesinde ATÜT (Alternatif Tarımsal Üretim Teknikleri) Dairesi kurulmuştur. **03 Aralık 2004 yılında yürürlüğe giren “Organik Tarım Kanunu” ile organik tarımsal üretim faaliyetlerine yasal bir çerçeve getirilmiş,** kontrol ve sertifikasyon hizmetlerine yasal dayanak oluşturulmuştur. Yönetmeliğin gözden geçirilme çalışmaları bu süreçte devam etmiş ve 10 Haziran 2005 yılında en son 25841 sayılı Resmi

Samsun'da Organik Tarım Çalışmaları

Gazetede “**Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik**” yayınlanmıştır. İlk olarak 17 Ekim 2006 tarihinde daha sonradan 25 Ekim 2008 ve 17 Ekim 2009 tarihlerinde yapılan değişikliklerle son halini almıştır.

Kontrol ve Sertifikasyon

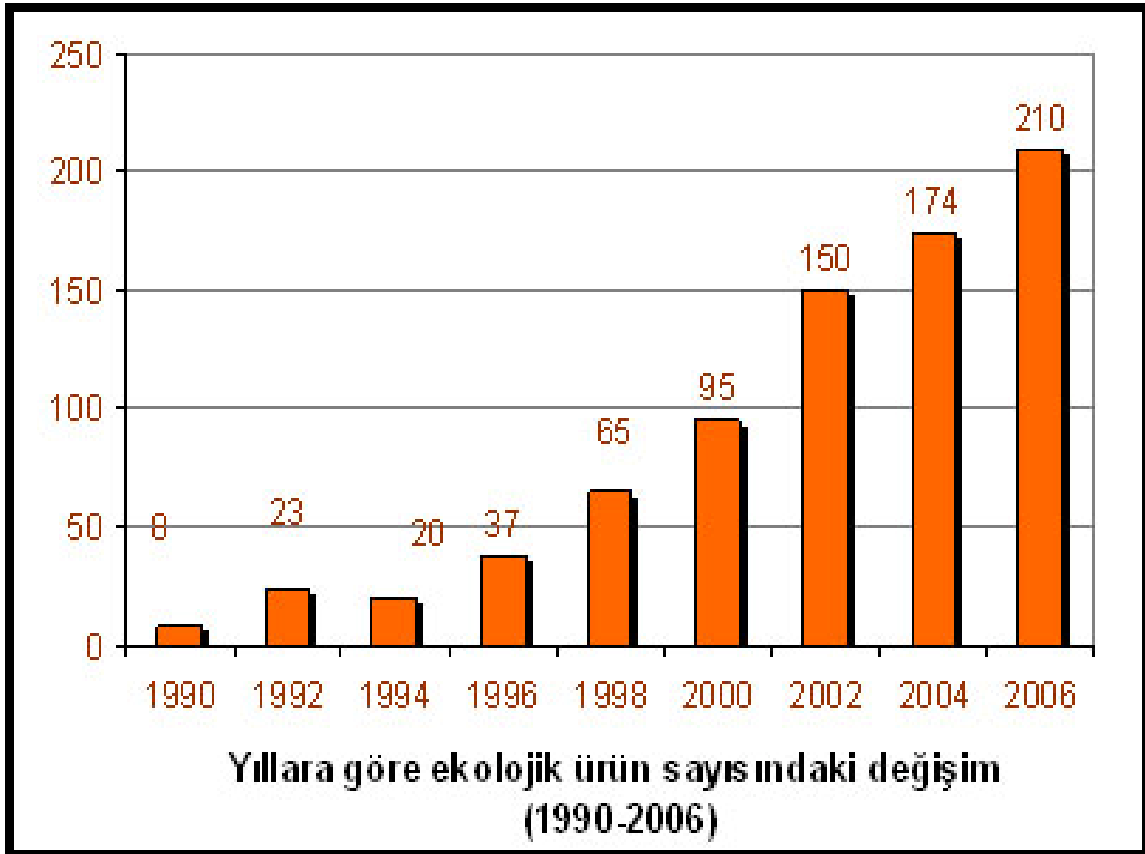
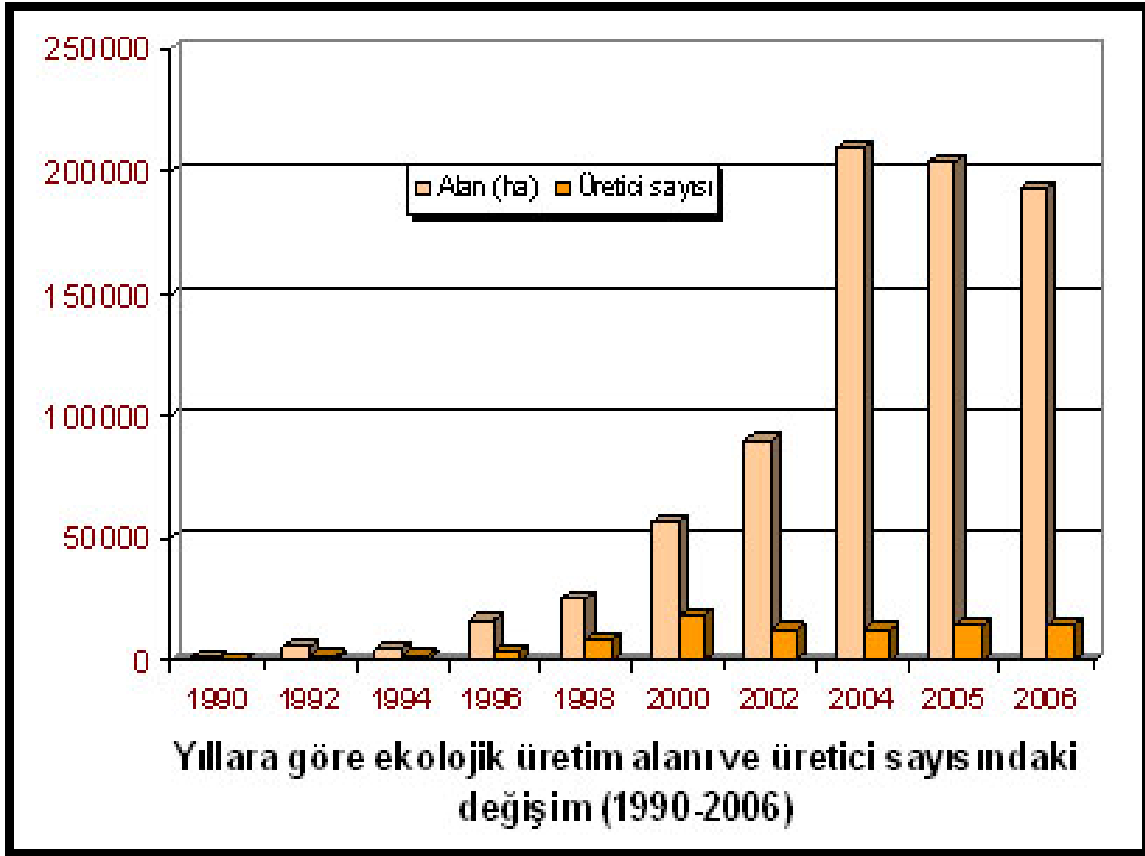
Bir ürünün ekolojik olarak pazara sunulabilmesi için tüm üretim sistemi ve zincirinin mevzuata uygunluğunun bağımsız kontrol ve sertifikasyon firmaları tarafından denetlenerek sertifikalandırılması gerekmektedir. Yönetmeliğe göre Türkiye'de faaliyet gösterecek kontrol ve sertifikasyon kuruluşları Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'ndan yetki almak zorundadırlar. **Günümüzde bu konuda toplam 15 kuruluş ülkemizde faaliyet göstermekte 1 tanesinin çalışma izni askıya alınmıştır. Bunlar ANADOLU (çalışma izni askıda), ANKA, BCS, CERES, CU, ECOCERT-SA, EKO-TAR, ETKO, ICEA, IMC, IMO, KALİTEST, NİSSERT, ORSER, TÜRKGAB.**

Üretim ve Pazarlama

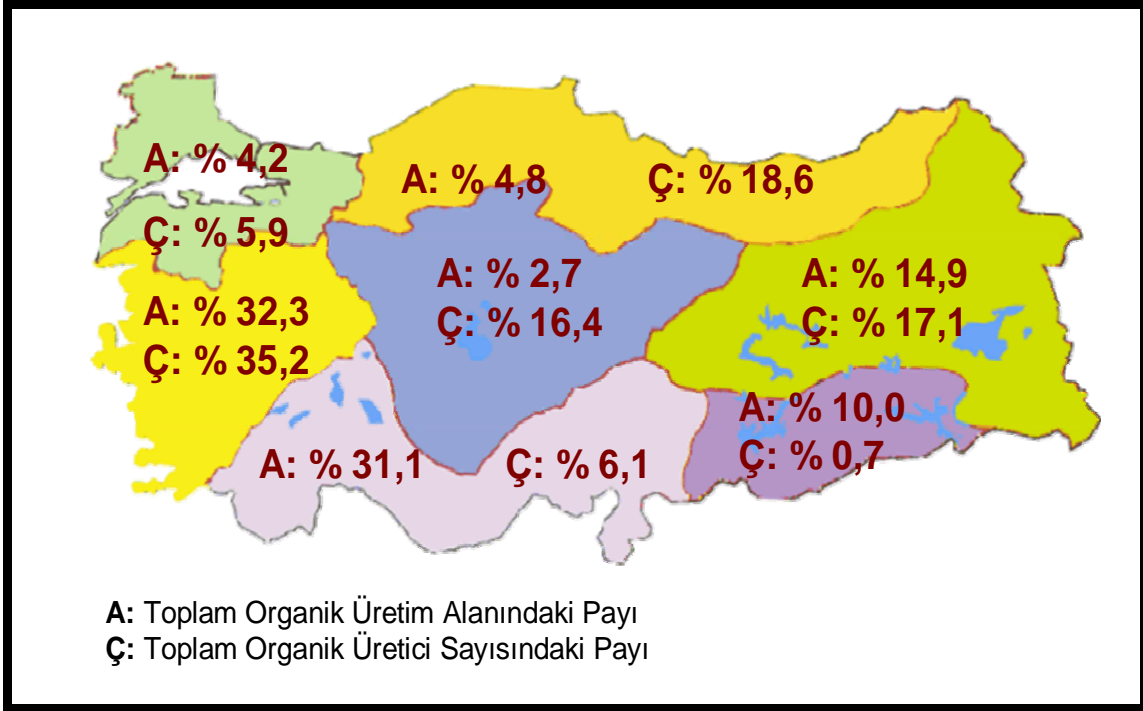
Ekolojik tarımsal üretimde ülkemizde genellikle sözleşmeli çiftçi modeli uygulanmaktadır. Bu konuda faaliyet gösteren firmalar üretici gurupları oluşturarak bu üreticilerle anlaşmakta yapmakta ve ürünlerini alarak pazara sunmaktadırlar. Son yıllarda konuya ilgi duyan bireysel üretici sayısı artış göstermiş ve organik tarım faaliyetlerinin sertifikalandırılması için kontrol ve sertifikasyon firmalarına müracaat ederek üretimlerini sertifikalandırmaya başlamıştır.

1990 yılında sadece 8 farklı ürün 1037 ha alanda ekolojik olarak üretilirken üretim miktarı ve ürün yelpazesi yıllar içinde özellikle 2000 yılından itibaren büyük artış göstermiştir. **2006 yılı verilerine göre 210 ürün toplam 192.789 ha alanda üretilmektedir ve toplam üretici sayısı 14.256'ya ulaşmıştır.**

Samsun'da Organik Tarım Çalışmaları

Samsun'da Organik Tarım Çalışmaları

Organik Tarım Faaliyetlerinin Coğrafi Bölgelerimize Göre Dağılımı

Ülkemizde üretilen ekolojik ürünlerin büyük kısmı hala ihracata yönelik üretilmekte ve satılmaktadır. 2006 yılı ihracat rakamlarına baktığımızda en büyük Pazar payına sahip ülkenin Almanya olduğunu ve ardından ABD ve İngiltere'nin geldiğini görüyoruz.

Yıllar	İhraç Edilen Miktarı (kg)	İhracat Tutarı (\$)
1998	8.616.687	19.370.599
1999	12.049.949	24.563.892
2000	13.128.934	22.756.297
2001	17.556.280	27.242.407
2002	19.182.859	30.877.140
2003	21.083.351	36.932.995
2004	16.093.189	33.076.320
2005	9.319.328	26.230.259
2006	10.374.494	28.236.617
2007	9.346.677	29.359.321
2008	8.628.797	27.260.481

Samsun'da Organik Tarım Çalışmaları

İç Fındık	44.139.684
Kuru İncir	37.398.439
Çekirdeksiz Kuru Üzüm	41.105.365
Kuru Kayısı	33.042.400
Çamfıstığı	8.020.820
Toplam (\$)	163.706.708

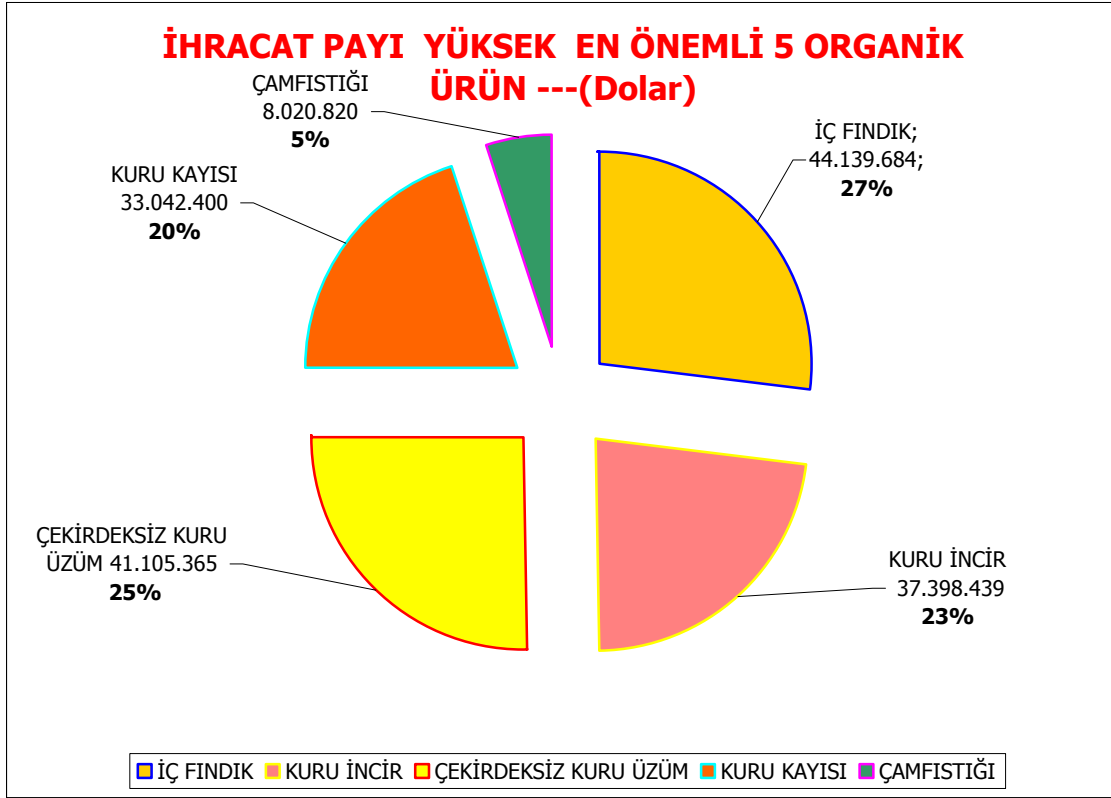
1998-2006 Yılları Arasında İhracatı En Çok Yapılan 5 Ürün

Genel Organik Tarımsal Üretim Verileri (Geçiş Süreci Dahil)

Yıllar	Ürün Sayısı	Çiftçi sayısı	Yetiştiricilik Yapılan Alan (ha)	Doğal Toplama Alanı (ha)	Toplam Üretim Alanı (ha)	Üretim Miktarı (ton)
2002	150	12.428	57.365	32.462	89.827	310.125
2003	179	14.798	73.368	40.253	113.621	323.981
2004	174	12.806	108.598	100.975	209.573	378.803
2005	205	14.401	93.134	110.677	203.811	421.934
2006	203	14.256	100.275	92.514	192.789	458.095
2007	201	16.276	124.263	50.020	174.283	568.128
2008	247	14.926	109.387	57.496	166.883	530.225

İç piyasaya yönelik satışlar ilk olarak bazı büyük illerde özelleşmiş dükkanların açılmasıyla başlamıştır. Daha sonra süper marketlerde ekolojik ürün rafları oluşturulmuş ve organik ürünlerin daha fazla tüketiciyle buluşması sağlanmıştır. **Türkiye'nin ilk ekolojik pazarı Haziran 2006'da Buğday Derneği ve Şişli Belediyesi ortaklığıyla Feriköy'de kuruldu. İkinci olarak Bursa Nilüfer Belediyesi 19.11.2006 yılında Bursa'da kurmuştur. Üçüncü pazar Antalya'da 16.03.2008'de açılmıştır. Dördüncü olarak Samsun'da 12.07.2008 tarihinde Gazi Belediyesi Ekolojik yaşam alanında açılmıştır.** Ancak, ne yazık ki iç piyasaya yönelik ürün yelpazesi hala yeterince genişlememiş ve aranan her ürünün ekolojik olarak temin edilmesi henüz sağlanamamıştır.

Samsun'da Organik Tarım Çalışmaları

6. SAMSUN'DA ORGANİK TARIM

Organik fındık yetiştiriciliği 1994 yılında Türkiye'de ilk defa İlimize bağlı Terme Çamlıca Köyünde bir Alman firmasının organik fındık talep etmesi ile başlamıştır. 1994 yılında üyelerinin büyük bir kısmı Çamlıca çiftçilerinden oluşan "Karadeniz Organik Tarım Ürünleri Üreticileri Derneği" kurulmuştur. Çamlıca köyü Türkiye'de ilk defa üreticiler birliğini kurmuştur. "Terme Organik Fındık Tarım Üreticileri Birliği" Çamlıca ve Yüksekayla çiftçilerinden oluşan 113 üyeye sahiptir.

2001 yılında Samsunlu iş adamları (SAMSİAD)'nın bir araya gelerek EKOSAM adı altında Organik Tarım şirketi kurmuştur. EKOSAM, müteşebbislerle sözleşmeli üretim modeli ile organik tarım yaptırmaktadır. Ayrıca Terme Evcı Kasabasında 230 kovandan 7 ton süzme bal, 1 ton kara kovan, 200 kg polen organik olarak elde edilmektedir. Bölgemizde üretilen **organik ürünleri işleyen 6 adet işletmemiz** mevcuttur.

Samsun'da Organik Tarım Çalışmaları

Samsun'da Organik Tarım Ürünlerinin Üretim Ve Alanları

Ürün Adı	Üretici sayısı (kişi)	Kullanılan Alan (da)	Belgelenen Alan (da)	Üretim Alanı (da)	Tahmini Üretim (kg)	Gerçekleşen Miktar (kg)
Boş alan						
Armut	8	86,85	86,85	1,73	2800	1620
Arpa	1	1032,60	1266,24	1032,6	10000	
Ayva	7	60,40	60,40	4,93	1190	190
Bamya	2	10,50	10,50	0,07	35	
Barbunya	1	1032,60	1266,24	1032,6	10000	
Bezelye	1	6,70	6,70	0,1	40	
Biber	12	2150,80	2620,08	2071,27	6260	40
Böğürtlen	7	70,41	84,68	22,41	17025	
Buğday	39	2242,50	2526,05	2109,00	354142	33925
Ceviz	10	151,24	151,24	86,98	5510	335
Çayır	8	122,15	122,15	7,70	22880	19400
Çeltik	10	531,17	1050,26	433,49	247320	
Çilek	1	1032,60	1266,24	1032,60	500	
Dere otu	2	10,50	10,50	0,07	60	
Domates	16	1147,95	1383,59	1043,65	19780	90
Dut	4	30,20	30,20	0,70	710	660
Elma	20	239,45	309,20	33,18	17000	3460
Erik	11	136,75	146,65	3,65	1530	565
Fasulye	45	1440,39	1754,00	1227,98	79070	21725
Fasulye(kuru)	102	1062,03	1104,22	1058,30	201922	
Fesleğen	1	10,00	10,00	0,02	20	
Fındık	661	25264,27	112712,55	24885,63	2998450	2058741
Fiğ	29	1557,37	1934,45	1501,17	162180	75550
Greyfurt	1	0,25	0,25	0,02	20	
Havuç	4	26,80	26,80	0,35	620	60
Hıyar	10	1073,00	1308,64	1035,87	2200	40
Ihlamur	2	19,50	19,50	0,20	155	140
Isırgan otu	1	12,80	12,80	0,10	30	25
Ispanak	2	8,50	8,50	1,05	600	
İğde	1	6,20	6,20	0,10	5	
İncir	10	131,35	141,25	1,53	2410	1620
Kabak	6	163,45	1297,09	1033,02	1350	240
Karayemiş	1	12,80	12,80	0,10	100	90
Karnabahar	1	0,50	0,50	0,05	50	
Karpuz	5	130,84	130,84	76,16	424200	
Kavun	3	27,50	27,50	3,05	5200	
Kekik	1	22,00	22,00	0,50	50	
Kereviz	2	13,30	13,30	0,15	180	30

Samsun'da Organik Tarım Çalışmaları

Ürün Adı	Üretici sayısı (kişi)	Kullanılan Alan (da)	Belgelenen Alan (da)	Üretim Alanı (da)	Tahmini Üretim (kg)	Gerçekleşen Miktar (kg)
Kestane	1	12,80	12,80	0,20	600	570
Kızılcık	2	34,80	34,80	0,70	225	180
Kiraz	5	90,27	90,27	8,83	1900	
Kivi	7	134,35	134,35	115,55	37500	28940
Kuşburnu	1	12,80	12,80	0,10	250	240
Lahana	7	41,25	41,25	3,15	3420	95
Lahana(kara)	2	19,00	19,00	0,20	450	240
Limon	2	13,05	13,05	0,12	110	90
Mandarin	2	13,05	13,05	0,12	160	90
Mantar	1	8,00	8,00	0,10	300	
Marul	7	155,19	155,19	90,34	224460	90
Maydanoz	6	43,60	43,60	0,52	290	40
Mısır	63	2084,56	3699,57	1801,55	493502	134750
Muşmula	2	34,80	34,80	0,60	125	90
Nadas	12	213,64	229,89	173,65	0	
Nane	1	0,25	0,25	0,02	10	
Nar	4	71,35	71,35	0,50	370	165
Nohut	1	1032,60	1266,24	1032,60	250	
Patates	10	1087,30	1320,94	1042,70	13200	
Patlıcan	7	1088,00	1321,64	1035,45	2400	
Pazı	0,60	34,20	34,20	0,60	450	40
Pepino	7	64,64	64,64	13,20	50700	
Pırasa	5	22,60	22,60	2,50	1450	
Portakal	1	0,25	0,25	0,02	20	
Roka	4	31,30	31,30	0,27	110	20
Semiz otu	3	23,25	23,25	0,80	470	
Soğan	3	14,00	14,00	0,20	220	
Soya	3	149,38	206,77	149,38	48705	
Şeftali	2	1,40	5,00	0,92	1000	
Tere	2	10,50	10,50	0,07	60	
T. Hurması	3	43,80	43,80	0,50	600	230
Turp	1	12,80	12,80	0,10	150	140
Üzüm	13	169,35	179,25	2,96	3000	1390
Vişne	10	81,60	94,96	24,5	10900	
Yem Bitkisi	1	1311,00	1550,50	1242,85	162150	
Yonca	1	1032,60	1266,24	1032,6	5000	
Zeytin	2	1032,85	1266,49	1032,6	50	
TOPLAM		51.304,40	146.290,40	48.553,15	5.660.151	2.385.946

Samsun'da Organik Tarım Çalışmaları

Samsun'da Organik Tarım Ürün Grupları Üretim ve Alanları

Ürün Grubu	Kullanılan Alan (da)	Belgelenen Alan (da)	Üretim Alanı (da)	Tahmini Üretim (kg)	Gerçekleşen Miktar (kg)
Doğal Toplama	12,80	12,80	0,10	100	90
Meyve	27822,20	115644,69	26016,00	3132325	2099376
Sebze/Çiçek	10675,90	12866,61	9692,13	783815	22855
Tarla Bitkileri	13475,00	17559,80	12675,40	1720201	265425
TOPLAM	51.985,9	146.083,90	48.383,63	5.636.441	2.387.746

7. İL STRATEJİ PLANINDA ORGANİK TARIM

KISA VADELİ STRATEJİ, HEDEF, FAALİYET VE PROJELER (2007-2009)

STRATEJİ 1: Sürdürülebilirlik İlkesi Çerçevesinde Kaliteye Dayalı Üretim Artışı İle Gıda Güvenliği Ve Gıda Güvencesinin Sağlanması.

Hedef 1.5. Organik Tarım Uygulamaları'nın İlimizde yaygınlaştırılması.

Faaliyet 1.5.1. Çakmak Barajı Su Havzasının kirlenmesini önlemek için, tarım alanları organik tarım uygulamalarına dahil edilecek, 2008'de havza çevresindeki arazilerde hazırlıklar bitirilip organik tarıma geçilmesi sağlanacaktır.

Faaliyet 1.5.2. Ekolojik şartları uygun olan bölgelerde başlatılan organik tarım üretimi, diğer bölgelerde de yaygınlaştırılacaktır. Bu amaçla, kimyasal girdi kullanımının nispeten düşük olduğu alanlarda, organik şartlarda üretim teşvik edilecektir. İç bölgelerde organik kuru baklagil yetiştiriciliği yaygınlaştırılacaktır.

Faaliyet 1.5.3. İlimizde organik tarımsal üretimi artırmak için, çiftçi bazında eğitim çalışmaları yapılacaktır. Pazarlama hususunda, özel firmalar ile bağlantı kurularak bölgemize davet edilecektir. Çiftçimizin organik ürününün, en iyi şekilde değerlendirilmesi konusunda danışmanlık yaptırılacaktır.

Samsun'da Organik Tarım Çalışmaları

Faaliyet 1.5.4. Organik ürün üreten çiftçilerin birlik çatısı altında bir araya gelmelerini özendirecek çalışmalar yürütülecek, verilecek girdi desteklerinde bu birliklere üye olan üreticilere öncelik verilecektir.

KISA DÖNEM PERFORMANS KRİTERLERİ

Faaliyet 1.5.1. Tarım alanlarının organik tarım uygulamalarına dahil edilmesi, 2008'de, havza çevresindeki arazilerde organik tarım üretimine geçilmesi

Faaliyet 1.5.2. Organik tarım üretiminin yaygınlaştırılması. Kimyasal girdi kullanımının düşük olduğu alanlarda, organik şartlarda üretimin teşvik edilmesi. İç bölgelerde organik kuru baklagil yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılması

Faaliyet 1.5.3. Çiftçi bazında eğitim çalışmaları yapılması. Pazarlama hususunda, özel firmalar ile bağlantı kurulması

Faaliyet 1.5.4. Organik ürün üreten çiftçilerin birlik çatısı altında bir araya gelmelerinin sağlanması

8. İL TARIM MÜDÜRLÜĞÜ ÇALIŞMALARI

Çakmak Baraj Havzasında Organik Tarım Projesi

Samsun'un içme suyunun sağlandığı Çakmak Barajı 16.08.2004 tarihinde bu projeye dahil edilmiştir. Baraj havzasında toplam 81.782 da olan 9 köyde (Kabaceviz, Yağbasan, Esentepe, Eğridere, Ulupınar, Ağcagüney, Gökçeçakmak, Koldere) uygulanmaktadır. İl Tarım Müdürlüğü ve Devlet Su İşleri VII. Bölge Müdürlüğü elemanlarının yaptığı çalışmalarla baraj havzasında bulunan köylerdeki bitki deseni, sosyo-ekonomik yapı ve baraj haritası ile ilgili bilgiler tamamlanmıştır. **Baraj Havzasındaki 1.631 çiftçinin 500 üreticisi Ağcagüney Beldesinde bulunmaktadır. Havzada organik tarıma geçenlerin sayısı 419 kişidir.**

Projenin amacı içme amaçlı kullanılan baraj havzasında bulunan köylerde mevcut üretimi organik tarıma çevirerek,

Samsun’da Organik Tarım Çalışmaları

Samsun’un içme suyunun sağlandığı baraj suyunun kimyasal gübre ve ilaç kalıntılarıyla kirlenmesinin önüne geçilerek insan sağlığının korunması hedeflenmektedir. İl Tarım Müdürlüğü Organik Tarım Timince baraj çevresindeki köylerde eğitim çalışmalarına devam edilmektedir. “Organik Tarım, Organik Fındık yetiştiriciliği, Organik Gübreler ve Hastalık ve Zararlılarla Organik Mücadele” konulu eğitim çalışmaları uygulamalı olarak yapılmaktadır.

Baraj çevresinde bulunan ilköğretimlerde organik tarım eğitimi çalışmalarına başlanmıştır. 800 öğrencisi mevcut olan Gökçeçakmak İlköğretim Okulunda eğitime başlanmış olup bu okulun öğrenci profili baraj çevresindeki köylerin çocuklarından oluşmuştur. Kontrol ve Sertifikasyon Hizmet alımı desteği verilmeden önce organik tarıma geçen üreticiler EKOSAM Firması ile sözleşmeli üretim yaptırılmış ve firma üreticilerin sertifikasyon ücretlerini karşılamıştır. EKOSAM’ın havzada 16 sözleşmeli üreticisi mevcuttur.

Çakmak Baraj Havzasında tarımsal faaliyetlerde birlik ve beraberliği sağlamak amacıyla **26 Nisan 2007 tarihinde Çarşamba Organik Fındık Üreticileri Birliği 57 kişi ile kurulmuş olup, şu anda 419 üyesi vardır.**

Sertifikasyon Çalışması

İl Tarım Müdürlüğü tarafından İl Özel İdaresi finansman kaynaklı Kontrol ve Sertifikasyon Hizmeti alımına gitmiştir. Hizmet alımı 2007 yılında başlamış olup 3 yıl devam edecektir. **İl genelinde 2009 yılında organik tarım yapan ve geçmek isteyen 719 kişi ORSER Organik Ürünler KSK Ltd. Şti. tarafından sertifikalandırılmıştır.**

Samsun'da Organik Tarım Çalışmaları

Üretici Grubu	Köy Sayısı	Kişi Sayısı	Belgelenen Alan (da)	Sertifikalı (K) Alan (da)	Üretim Alanı (da)	Üretim Miktarı (kg)
Yukarı Aksu Köyü	1	27	1.323,9	985,53	706,06	17.150
İbrahim Hakkı Kurban ve Grubu	13	30	1.957,6	1.904,60	435,57	208.665
Çarşamba Organik Fındık Üreticileri Birliği	31	375 (*376)	15.636	14.845	13.583,64	1.502.610
19 Mayıs Fındık Üreticileri Birliği	14	138 (*144)	5.730,8	4.890,6	4.793,41	684.692
Bafra Kırsal Orman Köyleri Kalkındırma Derneği	6	106	1.107,6	1.065,5	1.061,72	202.622
Terme SS Yüksekyağla ve Bağsaray Köyleri Tarımsal Kalkınma Kooperatifi	3	43	1.647,2	1.541,6	1.528,57	272.861
TOPLAM	68	719 (*722)	27.403,10	25.232,83	22.108,97	2.888.600

SERTİFİKASYON BEDELİ : 27.149,44 TL

Samsun'da Organik Tarım Çalışmaları

Organik Gübre Desteklemesi

Organik tarım yapan çiftçilerimizi desteklemek amacıyla İlimizde bulunan Terme Organik Fındık Tarım Üreticileri Birlik Üyeleri, Çarşamba Fındık Üreticileri Birlik Üyeleri ve Organik Köy Projesi uygulanan Yukarı Aksu Köyü çiftçilerine İl Özel İdare Desteği ile organik gübre verilmiştir.

Yıl	İlçesi	Köy Sayısı	Gübre (kg)	Çiftçi Sayısı	Dağıtılan Gübrenin		Alan (da)	TL
					Miktarı (kg)	Torba (ad)		
2006	Terme	2	23.950	34	11.575	463	1.042	10.000
2006	Çarşamba	2		32	12.375	495	958	
2007	Atakum	1	121.975	17	8.625	345	691	48.000
2007	Çarşamba	10		111	57.625	2.305	3.553	
2007	Terme	5		119	55.725	2.229	3.948	
2008	Atakum	3	124.775	56	36700	1468	1.824	53.083
2008	Ayvacık	1		1	375	15	62	
2008	Canik	2		4	1600	64	140	
2008	Çarşamba	28		256	79.375	3.175	8.786	
2008	Merkez	0			125	5	0	
2009	Bafra	1		1	500	20		
2008	19 Mayıs	2		3	5400	216	88	
2008	Tekkeköy	1		2	700	28	13	
2010	Çarşamba		45.000	120	15.000	600		25.222
2010	19 Mayıs			156	15.000	600	4793	
2010	Terme			113	15.000	600	3948	
Toplam			315.700	1024	315.700	12.628	29.846	136.305

Yukarı Aksu Organik Köy Projesi

Yukarı Aksu köyü organik köy seçilerek, 27 üretici organik sertifika almıştır. Köyün doğal güzelliğinin yanı sıra çevre kirliliğinden etkilenmeyecek konumda olması eko-turizm olanaklarını da beraberinde getirmektedir. **Köyde sertifikasyon**

Samsun'da Organik Tarım Çalışmaları

çalışması sonucunda 2009 yılında üretilen ürünler çizelgede verilmiştir.

Ürün Adı	Üretim Alanı (da)	Tahmini Üretim (kg)
Armut	0,8	1050
Ayva	2,5	800
Biber	1,4	510
Buğday	208	32510
Ceviz	602	2300
Çayır	17,8	0
Domates	3,6	1880
Elma	6	2550
Erik	1	450
Fasulye	58,8	20750
Fındık	62,2	6120
Fiğ	254,8	66950
Hıyar	2,9	1260
Kiraz	2	400
Mısır	50,8	21,350
Patates	2,5	1250
Semizotu	0,2	20
Şeftali	0,9	900
Vişne	24,5	10900
Toplam	1.302,7	150.621,4

Organik Tarım Eğitimleri

- ✓ 2007 yılında baraj çevresinde bulunan köylerdeki 800 ilköğretim öğrencisine organik tarım eğitimi verilmiştir. 2008'de İl merkezindeki 9 okulda 2.505 öğrenciye ve **2009 yılında 9 ilçede 3352 ilköğretim öğrencisine organik tarım eğitimi verilmiştir.** Tarım Danışmanlarının bulunduğu noktalara bağlı köylerde 2008 yılında 18 adet ve **2009 yılında 16 adet Organik Tarım Eğitim toplantısında 1015 (504+511) üretici çiftçiye ulaşılarak bilgi verilmiştir.**

Samsun’da Organik Tarım Çalışmaları

Organik Demonstrasyon Çiftlikleri

Samsun Valiliğinin daveti ile Almanya’da bulunan kısa adı SÖL olan (Stiftung Ökologie & Landbau) Ekoloji ve Tarım Vakfı Başkanı Dr. Uli ZERGER ilimize gelmiştir. SÖL Almanya’da 211 adet olan organik demonstrasyon çiftliklerine destek veren ve organik tarımın geliştirilmesi için çalışan bir vakıftır. Valiliğimiz de Almanya’da örnekleri bulunan demonstrasyon çiftliklerini Samsun’da hayata geçirmek için çalışmalara başlanmıştır. Dr Uli ZERGER organik tarım yapılan-yapılması düşünülen alanları ve üreticileri işletmelerinde ziyaret etmiştir.

İlk etapta organik demonstrasyon çiftliği olabilecek yeter büyüklükte arazi ve çiftliklerin tespiti yapılmıştır. Bu amaçla ÇKS den yararlanılarak 100 da ve üzeri tek parça araziler içerisinden kriterlere uyan çiftlikler Samsun Ekolojik Tarım Planlama ve Koordinasyon Kurulunca değerlendirilmiştir.

Çiftlik sahipleri organik tarım konusunda pratik ve teorik eğitimden geçirilecektir. Eğitimler yurt içi ve yurt dışı gezilerle desteklenecektir. Organik çiftlikler ülke genelinde organik tarıma geçmek isteyen üreticilere örnek olacaktır. Seçilen çiftlikler organik bitkisel ve hayvansal üretim yapmak, öğrenciler ve sivil toplum kuruluşlarından gelen ziyaretçileri kabul etmek, işletmeyi tanıtmak üretim sistemi hakkında bilgi vermek ve organik tarım hakkında toplumun bilgi ve ilgisini oluşturmak yönünde çalışacaklardır. Seçilen aday çiftlikler ve durumlarını gösterir çizelge aşağıda verilmiştir.

Çiftlik Sahipleri	Mevkii	Kullanılan Alan (da)	Sulama Durumu	Sertifika Durumu	Yetiştirilen Ürünler
Ahmet AYDIN	Alaçam-Bafra	294	Sulanabilir	Sertifikalı	Hububat-çeltik
Orhan GÜLHAN	Atakum-İncesu	80	Sulu	-	
Bilal GÜVELİOĞLU	Çarşamba-Ağcagüney	300	Sulanabilir	Sertifikalı	Fındık-meyve-mısır
Kenan ENGİZLİ	19 Mayıs-Engiz	300	Kuru	Sertifika yok	Kanola-Sera-Patates

9. DİĞER KURUMLARCA YAPILAN ÇALIŞMALAR

Çarşamba ve Bafra Ziraat Odaları

Türkiye ve Samsun'un güzide iki ovasında Sürdürülebilir Tarım faaliyetleri kapsamında AB hibe desteği projeleri hazırlanarak ovada konvansiyonel tarım yapan çiftçilere organik tarım ve yetiştiricilik konusunda eğitim projeleri gerçekleştirilmiştir.

Yüksekyayla Köyü Kültür ve Dayanışma Derneği

Terme İlçesi Yüksekayla Köyü Kültür ve Yardımlaşma Derneği köylerindeki konvansiyel fındık üretiminin kimyasal gübre ve ilaçlardan uzak ekolojik tarıma geçiş kapsamında köydeki çiftçileri bilinçlendirmek amacıyla; Erzurum-Samsun-Kastamonu Bölgesi Kalkınma Programı çerçevesinde EFİKAP “Ekolojik Fındık Tarımına Geçiş İçin Kapasite Geliştirme Projesi” hazırlayarak AB Hibe Desteği almıştır. EFİKAP projesi kapsamında 15-24 Eylül 2006 eğitim semineri düzenlenerek 60 çiftçi ailesinin organik tarım ve organik fındık yetiştiriciliği konusunda eğitim almaları sağlanmıştır. Bilinçli bir şekilde organik üretim yapan üreticiler bir araya gelerek 2007 yılında Yüksekayla ve Bağsaray köyleri Tarımsal Kalkınma Kooperatifi kuruldu. **51 üyesi olan Kooperatifin 42 üyesi organik tarım yapmaktadır. Yıllık yaklaşık olarak 265 ton organik fındık üretilmektedir. ORSER' den sertifika hizmeti almaktadır.**

Canik Belediyesi

Canik Belde halkının sağlıklı yaşamı hususunda; coğrafik yapısı çok uygun olan Canik Beldesinde organik tarım ve organik ürün kısacası organik yaşam bilincini uyandırmak ve harekete geçirmek adına 2007 yılının ikinci yarısında bir oluşum başlatılmıştır. Bu kapsamda Canik Belediyesi olarak, Meşe Kültür Tesisleri içerisinde, Karadeniz Bölgesinde ve Samsun'da ilk olacak olan CANIKOM (Canik Belediyesi Organik ve Doğal Ürünler Mağazası) adında organik ve doğal ürünlerin bulunduğu bir mağaza oluşturulmuş olup, 29 Aralık 2007 Cumartesi günü

Samsun'da Organik Tarım Çalışmaları

açılışı yapılmıştır. Mağazada organik ve doğal gıdalar ile bebek ürünleri, tekstil ürünleri, bakım-sağlık-kozmetik ürünleri ve hediyelik eşyalar satışa sunulmaktadır.

TÜTEV

Türkiye Teknik elemanlar Vakfı (TÜTEV) Samsun Şubesi tarafından Çakmak Barajı havzasında kirliliğe neden olan Konvansiyonel Tarım Faaliyetlerinden Ekolojik Tarıma Geçiş Eğitimi Projesi hazırlayarak; Çakmak barajı havzasında bulunan Gökçeçakmak, Güldere, Koldere, Esençay ve Ağcagüney beldesinde bulunan 80 çiftçinin organik tarım ve organik yetiştiricilik konusunda eğitimler gerçekleştirmiştir.

İlkadım (Gazi) Belediyesi

İlkadım (Gazi) belediyesi tarafından 12.07.2008 tarihinde Ekolojik Pazar açılmış olup bu çalışmayla Türkiye de bir ilki başarmıştır. **Ekolojik Yaşam Alanı** sayesinde Samsun ve çevre illerde organik üretim yapan üreticiler hem ürünlerini sergileme ve satma hem de kendilerini ifade etme platformu bulmuştur. **33 stand bulunmaktadır.**

EKOSAM

EKOSAM günümüzde Türkiye'nin önde gelen organik ürün üreticileri arasındadır. Ürettiğimiz ürünler "EKOSAM" ve başka markalar altında Türkiye'nin dört bir yanında çeşitli perakende kanalları ile tüketicilerle buluşmaktadır. Ekolojik tarımsal üretim ve buna bağlı gıda sanayisinin bölgenin kalkınmasında önemli rol oynayacağı düşünülerek, Samsun'un önde gelen işadamlarının girişimiyle 2002 yılında EKOSAM kurulmuştur. Karadeniz Bölgesinin karakteristik ürünleri olan fındık, çay ve pirincin yanı sıra bakliyatlar ve bal EKOSAM'ın ürün gruplarını oluşturmaktadır.

EKOSAM tecrübesi ve bölgesindeki güçlü ilişkileri sayesinde ürün çeşidini her geçen gün piyasadan gelen talepler doğrultusunda genişletmektedir. Bütün ürünlerimiz tarladan

Samsun'da Organik Tarım Çalışmaları

sofranıza gelene kadar her aşamada IMO tarafından denetlenerek sertifikalandırılır.

Kurulduğu 2002 yılında 6 ürün ile 100 hektar arazide başladığı üretim, **2004–2005 sezonunda yaklaşık 350 hektar arazide, bölgemizin en önemli ürünleri olan çay, fındık, pirinç ve bal başta olmak üzere 25 çeşit ürüne ulaşmıştır.** Fındık kırma tesisi 2004 yılında faaliyete başlamıştır. Sadece ekolojik fındık kırılan tesiste, küçük miktarları da işleyebilmesi sayesinde, büyük küçük her türlü siparişte fındık, sevkıyattan hemen önce kırılıp işlendiği için EKOSAM fındığı daima maksimum tazeliktedir.

Ticaret Borsası

Uluslararası rezüdü analizi yapılabilecek akredite olmuş laboratuvar ile Organik Ürün Borsası ticaret borsası tarafından kurulmuştur.

Yeşilküre Organik Ürünler Ltd. Şti.

Türkiye'de, organik yumurtaların % 50 'sinin Samsun'un Bafra İlçesindeki Yeşilküre Organik Ürünler Tarım Hayvancılık Ltd. Şti.'ne Ait Koşuköyü çiftliğindeki kümeslerde üretilmektedir. **20.000 yumurta tavuğu bulunan firma Türkiye'de alanında ilk sıradadır.** Türkiye organik yumurta üretiminin % 40 ' nı karşılamaktadır. Yumurta tavukçuluğunun yanı sıra Yeşilküre Ltd. Şti. 800 dekar alanda organik bitkisel üretim yapmaktadır. Bu alanda ihracata yönelik marul, karpuz, mısır, soya çeltik ve muhtelif sebze yetiştirmektedir. **Ayrıca 2009 yılında Organik Tavuk (Beyaz Et) ve Organik Ördek üretimine de başlamış bulunmaktadır.** Yurt dışından ciddi bir şekilde ürün talebi alan firma kapasitesini genişletme yollarını aramaktadır.

OMÜ Yaşam Kulübü

Üniversitemizde ve Ülkemizde ekolojik yaşam bilincini oluşturmak, ekolojik yaşamdan örnekler sunmak amacıyla 2001 yılında kurulmuştur.

Samsun'da Organik Tarım Çalışmaları

İlimizde Organik Ürün İşleyen İşletmeler

- Çalışkanlar Pirinç Fabrikası
- Bereket Kardeşler Tarım Ürünleri San. Ve Tic. Ltd. Şti.
- Ekosam Ekolojik Tarım Hay. Turizm Danış. Sa. ve Tic. Ltd.
- Karter Gıda San. Ve Tic. Ltd.Şti.
- Yeşilküre Org.Ürün Tarım ve Hayv. Ltd.

FUAR ÇALIŞMALARI

İl Özel İdarenin katkılarıyla 17-20 Ocak 2008 tarihinde 7. Organik Ürünler Fuarına, 15-18 Ocak İstanbul Ekoloji Fuarı 2009 8. Organik Fuarına katılım sağlanarak başarılı bir şekilde üretici ile tüketiciyi aynı platformda buluşmaları sağlanmıştır.

10. SAMSUN'DA GELECEKTE PLANLANANLAR

Samsunda Türkiye'nin hiçbir ilinde olmayan bir kurul kurulmuştur. Bu kurul 32 kişiden oluşmuş olup, Sayın Valimizin başkanlığında kamu yöneticileri, Sivil Toplum Kuruluşları ve akademisyenlerdir. Türkiye'de Samsun İlini organik tarımda söz sahibi yapacak kararlar almakta ve uygulamaktadır. Bu amaçla bir yol haritası belirlemiş ve hedeflere emin adımlarla ilerlemektedir. Bu hedeflerin bazıları şunlardır:

1. **Samsun Ekolojik Halk Pazarının Kurulması;** Hem iç pazar ihtiyacının karşılanması hem toplum sağlığının geliştirilmesi amaçlanarak, hem de yerel üreticilerin pazar ihtiyacının giderileceği, Türkiye'nin 4. Ekolojik halk pazarının Samsun'da açılması, üretim ve tüketimde toplum bilincinin oluşturulmasına çok ciddi katkılar sağlayacaktır.
2. Ekolojik halk pazarı bünyesinde oluşturulacak ve haftanın 7 günü açık olacak, **tüm ekolojik ürünlerin ve yayınların tüketici ile buluştuğu ve ekolojik yaşam bilincinin eğitiminin verildiği bir mekan oluşturulması ve ekolojik Pazar açılışında halkla buluşması takvimlenerek ekolojik halk ekmek üretim projesinin hayata geçirilmesi** ise bu olgunun genişletilebilebilmesi ve sürdürülebilirliği açısından önem taşımaktadır.

Samsun'da Organik Tarım Çalışmaları

3. **Karadeniz Bölgesini İhtiva Eder Mahiyette Ekolojik Ürün İhtisas Borsasının Kurulması;** Ekolojik ürünlerin iç ve dış pazarda değerinde alıcısıyla buluşması, örgütlenmiş ticaret mantığının ekolojik ürünlere hakim kılınması, pazarı ve borsası olan bir ürünün üreticiler tarafından hususen tercih edileceği gerçeği, dünyada söz sahibi olduğumuz Karadeniz'in milli ürünlerinin (Fındık,Çay ve çeltik gibi) ekolojik olması halinde dünya pazarları ile bu borsa marifetiyle buluşması hedeflenmektedir.
4. **Ekolojik Tarıma Dayalı Sanayi Bölgesi Oluşturulması;** Tarıma dayalı sanayinin ekolojik çerçevede Samsun iline yönlendirilmesi maksadıyla tarımsal organize sanayi bölgesi içerisinde müstakil bir alanda ve hususi teşviklere dayalı bir yapılanmaya gidilmesi
5. **Ekolojik Ürünlerin depolanması;** Samsun tarımsal organize sanayi bölgesi içerisinde sadece ekolojik ürünlerin depolandığı soğuk hava ve depolama tesislerinin kurulması, bunun gerçekleştirilebilmesi için AB ve Tarım Bakanlığının hibe fonlarından faydalanılması
6. **Laboratuvar Hizmetleri;** Samsun Ticaret Borsası laboratuvarının ekolojik rezüdü (17025'e göre) analizi yapabilecek donanıma kavuşturulmak suretiyle, uluslar arası akreditasyon belgesine sahip bir laboratuvarın Samsun'a kazandırılması, altyapı gereklerinden biridir.
7. **OMÜ Bafra MYO Bünyesinde Ekolojik Tarım Bölümü Açılması;** Eğitim ve İnsan kaynakları açığını kapatmaya yönelik olarak oluşturulacak Meslek Yüksek Okulu bünyesindeki ekolojik tarım bölümü ile bölgemizin bu konudaki ihtiyacının karşılanması hedeflenmektedir.
8. **Danışmanlık Hizmetleri;** OMÜ, Samsun Ticaret Borsası, İl Tarım Müdürlüğü ve yerel S.T.K'ların katılımıyla oluşturulacak bir komite marifetiyle özel idare bütçesinden de desteklenmek suretiyle, ilk üç yıllık sürede hizmetin ücretsiz verilmesinin sağlanması halinde ülkemiz ve bölgemiz için yeni olan ve metodik bilgiyi gerektiren Ekolojik Tarım olgusunun üreticilerimize benimsetilmesi gerçekleşmiş olacaktır.

Samsun'da Organik Tarım Çalışmaları

9. **Kredilendirme ve Hibe Fonları;** Ziraat Bankası, Tarım Kredi Kooperatifleri Birliği, KOSGEB, Ticaret Borsası ve ilgili özel bankaların temsilcilerinin katılımıyla oluşturulacak bir konsorsiyum, üretici ve sanayicilerin bu konuda bilinçlendirilmeleri, yönlendirilmelerini ücretsiz olarak bir enformasyon bürosu kurmak marifetiyle karşılamalıdır. Bu konu üreticinin ve konuya ilgi duyan yatırımcıların ekolojik tarıma celbedilmelerinde en önemli unsurlardan biridir.
10. **Kontrol ve Sertifikasyon Kuruluşları;** Tarım bakanlığımız ile temasa geçilerek, Bakanlığın KSK'ları yönlendirmesi ve yerel unsurların da teşviki ile tüm Türkiye'de toplam 15 adet olan ve 6'sının Türkiye şubelerini İzmir'de açmış olan bu kuruluşların en az iki tanesinin Karadeniz ofisinin Samsun'da açılması, Samsun'un ekolojik tarımda merkez olma iddiasına güç katacaktır.
11. **Ekolojik Ürün Üretici ve Tüketici Fizibilitesi;** OMÜ Fen Ed.Fak. İstatistik Bölümü ile işbirliğine gidilerek üretici çiftçiler klasmanında ekolojik tarımsal üretim bilincinin, tüketici klasmanında ise ekolojik ürünler tüketim bilincinin tahlilini yapabilecek ve mevcut çalışmaya ışık tutacak bilimsel istatistiki bir çalışmanın üretim-tüketim-sanayii alanlarında yapılacak olan bütün çalışmalara ışık tutacaktır.
12. **Ekolojik Fuar Düzenlenmesi;** Öncelikli olarak bölgesel ürünlerin yer aldığı, ancak tüm ulusal ekolojik ürünlerimizin sunulduğu ve bunun yanında ekolojik yaşam bilincinin geliştirilmesi için de seminer vb. eğitim faaliyetlerinin de yapıldığı bir fuarın Samsun'da açılması, Samsun'un bu konudaki ihtisaslaşma iddiasına önemli katkı sağlayacaktır.
13. **Yeşilirmak ve Kızılırmak Havzaları;** Yeşilirmak ve Kızılırmak üzerinde kurulu bulunan barajların koruma havzalarında bulunan üreticilerin, ekolojik tarımsal üretime kararlı ve ısrarlı bir biçimde yönlendirilmesi ve bu olgunun yerel kaynaklarca teşvik edilmesi (Sertifikasyon ücretinin karşılanması vb.) Her iki ovamızda da bulunan sulama baraj havzalarımızın ekolojik tarıma yönlendirilmesi, ovalarımızdaki

Samsun'da Organik Tarım Çalışmaları

- tarımsal üretim için gerekli olan sulama suyunun temiz ve ekolojik tarımsal üretimde kullanılabilir olmasını sağlayacaktır.
14. **Organik Ürün Üreticileri/İhracatçıları Birliği veya Federasyonu Kurulması;** Tarımsal örgütlenmede en ileri nokta olarak gördüğümüz bu olgu üreticinin ve üretimin kayıt altına alınması, desteklenmesi, tarımsal anlamda ulusal veya bölgesel hedeflere ulaşılması için yönlendirilmesi ve eğitimi amacıyla gereklidir.
15. **Samsun Ekolojik Tarım Planlama ve Koordinasyon Kurulunun Oluşturulması;** Bütün bu hedeflerin hayata geçirilmesi için kamu, özel sektör, akademisyenler ve sivil toplum kuruluşlarının konu ile ilgili temsilcilerinden oluşacak, Ekolojik Tarım Planlama ve Koordinasyon kurulu oluşturulması ve bu kurulun belirleyeceği strateji ve hedeflerin, el birliği ile ve ortak irade ile hayata geçirilmesi Samsun'un geleceği için hususiyetle önem arz etmektedir.

11. KSK KURULUŞLARI

Organik (ekolojik, biyolojik) tarım ürünleri (bitkisel ve hayvansal ürünler, su ürünleri, tohum, gübre, fide, fidan ve tüm diğer girdiler, gıdalar, vitaminler ve diğer tüm katkı maddeleri ile hammaddesi tarım olan tüm sanayi ürünleri) üretecek, işleyecek, pazarlayacak, ithal veya ihraç edecek özel veya tüzel kişilerin faaliyette bulunabilmeleri için aşağıda isim ve adresleri verilen, Bakanlığımızdan yetki almış kontrol ve sertifikasyon kuruluşlarından biriyle sözleşme yapmaları zorunludur. Gerekli olan sözleşme yapılmadan organik tarım yapılamaz.

	KSK Adı	Adresi	Tel. No.	Faks No.
TR-OT-012	ANADOLU	Süleymanbey Mahallesi Ezgi Sok. No: 3 77200 YALOVA	0226-8122100	0226-8122105
TR-OT-016	ANKA	Meşrutiyet Caddesi 16/8 Kızılay /ANKARA	0312-4256055	0312-4179889

Samsun'da Organik Tarım Çalışmaları

TR-OT-001	BCS	Kazım Dirik Mah. Gediz Cad. Kadri Dağüstü Apt. No:21 B Blok Daire :2 35040 Bornova /İZMİR	0232-3390581	0232-3390591
TR-OT-010	CERES	İnönü Cad. No.705 Yunus Emre Apt. Kat : 1/1 Poligon-İZMİR	0232-2472022	0232-2477001
TR-OT-005	CU	Mansuroglu Mah. 286 Sok. Ali Çolakoğlu Sitesi A1 Blok No: 16 Kat: 1 Daire: 3 35040 Bornova /İZMİR	0232-3470704 0232-3470712	0232-3470693
TR-OT-003	ECOCERT-SA	184.Sok. No:60 Kat:2 Daire:3 35040 Bornova/İZMİR	0232-3434360 0232-3435550	0232-3433959
TR-OT-006	EKO-TAR	(MERKEZ) Adnan Menderes Bulvarı Denis Apt. 36/1 33110 MERSİN	0324-3254964 0312-4405432	0324-3271944 0312-4409557
TR-OT-004	ETKO	160.Sokak No:13/7 35040 Bornova/İZMİR	0232-3397606	0232-3397607
TR-OT-009	ICEA	Mustafa Kemal Cad. Halil Bey Apt. B Blok No:166/2 Kat:7 Daire: 13 Bornova/İZMİR	0232-3426068	0232-3428464
TR-OT-015	IMC	İzmir cad. 3/17 Kızılay/ANKARA	0312-2325432	0312-2325000
TR-OT-002	IMO	225.Sokak Dünder Apt. No:29 Kat:7 Daire:7 35040 Bornova /İZMİR	0232-3474705	0232-3474780
TR-OT-017	KALİTEST	Akatlar Mahallesi Hare Sok. . Söлтаş Evleri G-10 No: 9 Levent/İSTANBUL	0212-2693741 0212-2693742 0212-2693743	0212-2693744
TR-OT-014	NİSSERT	Anadolu Bulvarı Gıda Toptancılar Sitesi Gimat 3. Blk No: 29 Macunköy Yenimahalle/ANKARA	0312-3976009	0312-3970058

Samsun'da Organik Tarım Çalışmaları

TR-OT-011	ORSER	(MERKEZ) Simon Bovier Cad. Cemal Nadir Sok. No:10 Kat:2 No: 5 06550 Çankaya/ANKARA (ŞUBE) Kale Mah. Namık Kemal Cad. Ankara İş Merkezi Kat:2 No:4 SAMSUN	0312-4381560 0362-4356268	0312-4381559 0362-4326250
TR-OT-013	TÜRKGAP	Palmiye Mahallesi 1216 Sokak S. Yılmaz Apt. No:2/A 33110 MERSİN	0324-3274191	0324-3274191

Özet

- ✓ Dünya'da 31 milyon hektar alan ekolojik olarak yönetilmektedir. Okyanusya Dünyadaki ekolojik tarım yapılan arazilerin %39'luk payına sahiptir ve ardından Avrupa (%23) ve Latin Amerika (%19) gelmektedir.
- ✓ En yüksek ekolojik tarım arazisine sahip ülkeler sırasıyla Avustralya (11.8 milyon ha), Arjantin (3.1 milyon ha), Çin (2.3 milyon ha) ve ABD (1.6 milyon ha)'dir. Konvansiyonel üretim alanlarına kıyasla en yüksek ekolojik üretim alanı oranı Avrupa'dadır.
- ✓ Avrupa'da 2005 yılı verilerine göre 6.9 milyon hektar'dan fazla alanda ekolojik tarım yapılmaktadır ve toplam tarımsal arazideki oranı %3.92'ye ulaşmıştır. Ülkeler bazında bakıldığında Avusturya'nın toplam tarımsal arazisinin yaklaşık %14'ü, Finlandiya, İtalya ve İsveç'in %7'si ekolojik olarak yönetilmektedir. En fazla üretim alanı İtalya'dadır.
- ✓ 62 milyon hektarlık alanda ekolojik doğal toplama yapılmaktadır. Dolayısıyla, dünya çapındaki 31 milyon hektarlık ekolojik araziye 62 milyon hektarlık ekolojik doğal toplama alanları da eklenmiş olur.
- ✓ 2006 yılında Dünya toplam ekolojik ürün pazar payının 40 milyar dolar civarında olduğu tahmin edilmektedir.
- ✓ Ülkemizde ilk olarak Avrupalı alıcılardan gelen talepler doğrultusunda 1984-85 yıllarında Ege Bölgesinde geleneksel ihraç ürünlerimiz olan kuru üzüm ve kuru incirin ekolojik olarak yetiştirilmesiyle başlamıştır. 03 Aralık 2004 yılında yürürlüğe giren "Organik Tarım Kanunu" ile organik tarımsal üretim faaliyetlerine yasal bir çerçeve getirilmiştir.
- ✓ 2006 yılında ülkemizde 210 ürün, toplam 192.789 ha alanda üretilmektedir ve toplam üretici sayısı 14.256'ya ulaşmıştır.
- ✓ Türkiye'nin ilk ekolojik pazarı Haziran 2006'da Buğday Derneği ve Şişli Belediyesi ortaklığıyla Feriköy'de, ikinci olarak Bursa Nilüfer Beledyesince 19.11.2006 yılında Bursa'da, üçüncü pazar Antalya'da

Samsun'da Organik Tarım Çalışmaları

- 16.03.2008'de açılmıştır. Dördüncü olarak Samsun'da 12.07.2008 tarihinde İlkadım Belediyesi Ekolojik yaşam alanında açılmıştır.
- ✓ Organik fındık yetiştiriciliği 1994 yılında Türkiye'de ilk defa Terme Çamlıca Köyünde bir Alman firmasının organik fındık talep etmesi ile başlamıştır. "Terme Organik Fındık Tarım Üreticileri Birliği" Çamlıca ve Yüksekayla çiftçilerinden oluşan 113 üyeye sahiptir.
 - ✓ İlimizde organik ürünleri işleyen 6 adet işletmemiz mevcuttur.
 - ✓ Samsun'da 817 üretici, 183.598 da belgelenen alanın 113.745 da'ında üretim yapmaktadır. Toplam üretim 5.321.388 kg' dır.
 - ✓ Baraj Havzasındaki 1.631 çiftçinin 500 üreticisi Ağcagüney Beldesinde bulunmaktadır. Havzada organik tarıma geçenlerin sayısı 305 kişidir.
 - ✓ 26 Nisan 2007 tarihinde Çarşamba Organik Fındık Üreticileri Birliği 57 kişi ile kurulmuş olup, şu anda 419 üyesi vardır.
 - ✓ İl genelinde organik tarıma geçmek isteyen 719 kişi, ORSER KSK Ltd. Şti. tarafından sertifikalandırılmıştır.
 - ✓ Organik gübre dağıtım çerçevesinde 136.305 TL bedelinde 29.846 da alan için 315 ton gübre dağıtımı yapılmıştır.
 - ✓ Yukarı Aksu köyünde 749 da alanda 256 ton üretim yapılmıştır.
 - ✓ 2007 yılında baraj çevresinde bulunan köylerdeki 800 ilköğretim öğrencisine 2008'de İl merkezindeki 9 okulda 2.505 öğrenciye ve 2009 yılında 9 ilçede 3352 ilköğretim öğrencisine organik tarım eğitimi verilmiştir. Tarım Danışmanlarının bulunduğu noktalara bağlı köylerde 2008 yılında 18 adet ve 2009 yılında 16 adet Organik Tarım Eğitim toplantısında 1015 üretici çiftçiye ulaşılarak bilgi verilmiştir.
 - ✓ 51 üyesi olan Yüksekayla ve Bağısaray köyleri Tarımsal Kalkınma Kooperatifinin 42 üyesi organik tarım yapmaktadır. Yıllık yaklaşık olarak 265 ton organik fındık üretilmektedir. ORSER'den sertifika hizmeti almaktadır.
 - ✓ Ekosam, yaklaşık 350 hektar arazide, bölgemizin en önemli ürünleri olan çay, fındık, pirinç ve bal başta olmak üzere 25 çeşit ürüne ulaşmıştır.
 - ✓ Yeşilküre Ltd. Şti. 20.000 yumurta tavuğu ile Türkiye'de alanında ilk sıradadır. Türkiye organik yumurta üretiminin %40' nı karşılamaktadır. 2009 yılında Organik Tavuk ve Organik Ördek üretimine de başlamış bulunmaktadır.
 - ✓ Terme, Ayvacık, Ondokuzmayıs, Çarşamba ve Vezirköprü İlçelerinde İl Özel İdaresi Genel Sekreterliği AR-GE Daire Başkanlığı, OMÜ ve İl Tarım Müdürlüğü işbirliği ile Organik Tarım Panelleri düzenlenmiştir.

Yararlanılan Kaynak

1- <http://www.eto.org.tr>,

2- <http://www.tugem.gov.tr/>